

istanbul oyun master planı

İstanbul oyun çalıştayı

Giriş

İstanbul Oyun Çalıştayı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığınca yürütülen İstanbul Oyun Master Planı projesi vizyon belirleme ve strateji geliştirme çalışmalarını kapsamında 24-25 Kasım 2020 tarihlerinde 60'ın üzerinde konuşmacı katılımı ile çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Oynanabilirliğin "etkinleştirilmesi" konusundaki küresel eğilimlere paralel belirlenen ilkeler (erişilebilir, sürdürülebilir, kapsayıcı, güvenli, çok işlevli / yaratıcı, kültürel sanatsal / yenilikçi) doğrultusunda İstanbul Oyun Master Planının genel vizyonunu yönlendiren gerekli tasarım kriterlerini ve öncelikli eylemlerini geliştirmeyi, ilişkili teknik ve kamusal söylemleri tartışmaya açmayı ve İstanbul'un gelecek stratejilerinde kısa ve orta vadeli eylemleri katılımcı bir süreç ile belirleyerek uygulama süreçlerini tarif etmeyi amaçlayan İstanbul Oyun Çalıştayı kapsamında Kentsel oyun ve rekreasyon hizmetlerine yönelik farklı yaklaşımlar 4 tema ile ele alınmıştır.

İstanbul Oyun Çalıştayı, öncelikle çocuklar olmak üzere toplumun oyun ve rekreasyon imkanlarına erişimindeki sıkıntıları tarif etmesinin yanı sıra,

gündelik hayatta yaşanan sıkıntıları, ihtiyaçları, olanakları ve çözüm önerilerini İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetki çerçevesinde ortaya koyması bakımından önemsemektedir. Çalıştay, ayrıca stratejilerin tanımlanması, farkındalığın geliştirilmesi ve ilgili paydaşların tanımlanması anlamında da yol gösterici olmuştur.

İstanbul Oyun Çalıştayı, tekil bir toplantıdan öte uzun vadede sistematik bir eylemin başlangıç noktası olarak okunmalıdır. Bu rapor çalıştay ön hazırlık safhaları, yuvarlak masa toplantıları, çevrimiçi çalıştay programı ve bulguları ile elde edilen değerlendirmeleri kronolojik olarak ayrıntıyla aktarmayı amaçlamaktadır.

Ön Hazırlık

Yuvarlak Masa Toplantıları

İstanbul Oyun Çalıştayı sürecinin nasıl kurgulanması gerektiğini netleştirmek ve çalıştay temalarını belirlemek amacı ile sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin, akademisyenlerin, yazarların, gazetecilerin, uzmanların katılımı ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kasımpaşa Ek Hizmet Binasında ön hazırlık toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıların çıktıları sürecin tanımlanması anlamında büyük katkı sağlamıştır.

Ön hazırlık toplantılarında çalıştay kapsamında tartışılması gerekli görülen 4 tema, Oyun ve Kent, Oyun ve Doğa, Oyun ve Katılım, Oyun ve Çocuk olarak belirlenmiştir. Yine ön hazırlık tartışmalarında ön plana çıkan geri bildirimlerden biri oyunun sadece eğlence odağında bir aktiviteden öte önce çocukların sonra bütün kentlinin erişilmesi gereken bir hak olarak tanımlanmasıdır.

Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığında Oyun çalışmalarının açık yeşil alanların bütünü üzerinden değerlendirilmesinin gerekliliği ortaya konulmuş, oyun alanları odaklı bir çalışmadan öte açık yeşil alanlara yönelik bütünsel bir yaklaşımın gerekliliği tanımlanmıştır. Oyunun oyun alanlarına sıkıştırılmayacağı, kentin bütününe yayılması gerekliliği vurgulanmıştır.

Moderasyon Toplantıları

Çalıştay ön hazırlık sürecinde çalıştay yönteminin geliştirilmesine yönelik moderatörlerin ve İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığının katılımı ile 15.10.2020, 21.10.2020, 27.10.2020, 04.11.2020, 23.11.2020 tarihlerinde olmak üzere toplam 5 toplantı gerçekleştirilmiştir.

Moderasyon toplantılarında:

- Her bir oturum için katılımcı kontenjanları tanımlanmıştır; daha sağlıklı bir tartışma or-

tamının yaratılabilmesi adına her oturum için 15 katılımcı kontenjan olarak belirlenmiştir.

- Tartışma Yöntemi Tanımlanmıştır; Oturum tartışma aşamaları detaylandırılmıştır.
- Oturumlardan elde edilmek istenen sonuç ürün tartışılmıştır; Temaların ilgili kriterler ile ilişkisi kurularak öncelikli tartışma soruları tanımlanmıştır.
- Bütünsel Yaklaşım tartışılmıştır; Her bir oturumdan elde edilecek çıktılarının bütünsel olarak değerlendirilmesine yönelik akış planı yapılmıştır.

Çalıştay Değerlendirme Raporu

Oyun ve Kent - 1.Oturum (09:30-12:30 / 24.11.2020)

Kriterler:

- Erişilebilirlik
- Kapsayıcılık
- Güvenlik
- Sürdürülebilirlik
- Oynanabilir kent

Tartışılacak Sorular:

- İstanbulun oynanabilir bir kentte dönüşmesi için neler yapılabilir?**
- Kent içinde çocukların erişilebilirliğini etkileyen en önemli unsur nedir? Oyunbaz bir erişim mümkün müdür?
- Kentte oyun altyapısını oluşturmak için destekleyici işlevler, düzenlemeler neler olabilir?
- Okul ve oyun/rekreasyon alanlarına erişilebilirliği artırmak için neler yapılabilir?
- Sokaklarda oyun oynamayı nasıl destekleyebiliriz?

Teknik kontroller yapıldıktan sonra sırasıyla İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanına, Oyun İstanbul proje ekibine söz verilmiştir.

Projenin kısa tanıtımının ardından sorun tespiti ve çözüm önerileri odaklı tartışma çemberine geçilmiştir. Her katılımcıya ortalama 8-9 dakika söz hakkı verilmiştir. Çalıştay zoom uygulaması

üzerinden gerçekleştirilmiştir. Moderatör soruları yönlendirmiş, süreyi kontrol etmiş ve eşit söz hakkı vermeye özen göstermiştir. Eş zamanlı not ve video kayıt alınmıştır.

Değerlendirme

Sorunlar	Çözüm Önerileri
<ul style="list-style-type: none"> Yeşil alanlara ve hizmetlere adil ve eşitlikçi erişim 	<ul style="list-style-type: none"> Ulaşım altyapı çalışmaları ve servisleri ile mahalle ölçeğinde ulaşım deneyiminin çocukların gelişimsel özelliklerine uygun olarak güçlendirilmesi, kentte yürünebilirliğin geliştirilmesi, bisiklet ve yaya odaklı ulaşım altyapısının güçlendirilmesi,
<ul style="list-style-type: none"> Dezavantajlı grupların özgür ve bağımsız olarak oyun deneyimine katılımı karşısındaki çıkmazlar 	<ul style="list-style-type: none"> Oyun elemanı üreticileri ile işbirlikleri geliştirilmesi. Açılan yarışmalar ile tasarım yaklaşımlarının geliştirilmesi, bilinçlendirici politikalar ve küçük çaplı projelerle kent farkındalığının arttırılması
<ul style="list-style-type: none"> Gündelik hayat deneyiminde oyun olanaklarının azlığı 	<ul style="list-style-type: none"> İBB birimleri arasında ve büyükşehir ile ilçe belediyeleri arasında koordinasyonun güçlendirilmesi Mahalle ve kent ölçeği çalışmaları arasında ölçeklendirilebilir sistemlerin kurulması, aktör analizlerinin geliştirilmesi, oyun kavramının bütüncül bakış açısı ile kentsin farklı alanlarına yayılarak projelendirilmesi - kentsel miras, kentsel ekoloji, sosyal yaşam
<ul style="list-style-type: none"> Kullanıcı ihtiyaçlarına uygun hizmet 	<ul style="list-style-type: none"> Açık yeşil alan kullanımlarına yönelik detaylı analizlerin yapılması farklı yaş gruplarının farklı ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Farklı yaş gruplarına uygun rotaların geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Oyun tanımındaki belirsizlikler 	<ul style="list-style-type: none"> Oyun tanımının geliştirilmesi - farklı sosyo kültürel yapıdaki çocukların etkileşiminin geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Güvenlik 	<ul style="list-style-type: none"> güvenlik problemi yaşayan park alanlarına yönelik önlemlerin alınması, stk işbirliklerinin güçlendirilmesi, parkların gece kullanımlarına ilişkin analizlerin gerçekleştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Plansız kentsel gelişim 	<ul style="list-style-type: none"> kısa vadede etki yaratabilecek mobil, geçici uygulamalar ile var olan sorunlara çözüm üretilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Belirlenen stratejilerin sürdürülebilirliğine yönelik sıkıntılar 	<ul style="list-style-type: none"> geliştirilecek programlara yönelik istihdam olanaklarının geliştirilmesi, Donatı planlamasının ve bakım sistemlerinin geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Aktör ve Paydaş Analizi Eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> paydaş analizlerinin yapılmasını

Sorunlara Yakından Bakış

- **Yeşil alanlara ve hizmetlere adil ve eşitlikçi erişim**

“Bir birey olarak hizmete erişebiliyor muyum?”

Bireylerin fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel çevreye, hizmetlere, bilgiye ve iletişime erişebilirlikleri ile temel hak ve özgürlüklerini kullanabilmeleri arasındaki güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Yeşil alanlar ve hizmetler değerlendirildiğinde Bu alan/hizmet ne kadar geniş bir çeperde insanlara hizmet sunulabiliyor? Bu ulaşım sürecinde neler yaşanıyor? Ulaşılan aksların engelleri neler? gibi soruların ayrıca ele alınmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Çalıştay katılımcıları Kentte oyun imkanlarının oyun alanlarından öte **çevre ilişkileri** ile **erişilebilirlik** kriterleri üzerinden desteklenmesi gerektiğini, bütüncül bir yaklaşımla oynanabilirliğin içinde bir metro aksı, mahalle bazında ihtiyaçları karşılayan bir oyun veya açık alanı gibi farklı öğelerin olması gerektiğini ve tüm grupların ulaşım ağlarına aynı anda erişimi sağlanabilecek bir altyapının geliştirilmesinin önemini dile getirmiştir. Çocuklar oyun alanlarına çoğunlukla yürüyerek ulaşmaktadır. Özellikle çocuklar ve ebeveynler yürüyerek uzak mesafedeki yeşil alanlara ve oyun alanlarına ulaşmaya çalışmakta olup otomobil odaklı kentsel yapı nedeniyle güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Öte yandan İstanbul ölçeğinde erişimin sadece çocuk ve ebeveynler açısından değil yetişkin bireyler için de çok zorlu olduğu vurgulanmıştır. Avrupa örnekleri verilmiş, kaldırımın araç yolu ile hemzemin olduğunu durumlarda dahi araçların yaya yoluna asla park etmediği belirtilmiştir. Bu konu ile ilgili eğitimlerin ve farkındalık çalışmalarının geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

Çocuklar için evden çıktıkları anda oyun başlamaktadır. Bu durum bir avantaja dönüştürülerek, sokakta oyun güvenli hale getirilerek oyun im-

kanları yaratılması oynanabilir bir kente katkı sunacaktır. Yaya ve bisiklet ulaşımı öncelikli olarak belirlenmelidir. Oyun alanına erişiminin güvenliği sağlanmalıdır.

Bu noktada kentte farklı ölçeklerde potansiyel alanların olduğu ve kimi zaman mahalle ölçeğinde küçük müdahaleler ile çocukların erişebileceği güvenli alanların yaratılabileceği ifade edilmiştir. Oyun farklı grupları kapsadığı noktada yalnızca çocukların değil, yetişkinlerin de keyif alacağı alanlar yaratmak mümkündür.

Bu alanlara iklim krizi ile birlikte erişimin zorlaşabileceği göz önünde bunların bir bütün olarak düşünülmesinin gerekliliği ifade edilmiştir.

- **Dezavantajlı grupların özgür ve bağımsız olarak oyun deneyimine katılımı karşısındaki çıkmazlar**

Bireylerin yaşadığı dezavantajlılık, toplumsal hayattan uzak olmalarına veya kopmalarına neden olabilmekte ve çocukların, gençlerin içinde bulunduğu toplumla arasındaki iletişim ve etkileşimi olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle engelli bireylerin özgürce ve ebeveyninden bağımsız olarak oyun oynama imkanlarına erişimi İstanbul Oyun Master Planı kapsamında değerlendirilmelidir.

Ülkemizde de 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile umuma açık her türlü bina, yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alan, spor alanı ve benzeri sosyal ve kültürel altyapı alanlarının ve toplu taşıma hizmetlerinin, engellilerin erişilebilirliğine uygun olması için kurum ve kuruluşların gerekli tedbirleri alması hüküm altına alınmıştır. Yapılacak tasarımlarda ve uygulamalarda kanuna uygun erişilebilirlik mevzuatının esaslarını karşılayabilen uygulamalar yapılmalıdır.

Mekanların yarattığı engeller birbirinden farklı dezavantaj tanımları da yaratmaktadır. **Engelsiz tasarım** ve **herkes için erişilebilir bir kent** için bir engelli bireyin de, bebek arabalı bireyin de, bir çocuğun da, bir yaşlının da eşit şekilde erişilebi-

lirliğini sağlamaya yönelik müdahaleler geliştirilmelidir. Ne yazık ki kentlerimiz çocuk ve bakım verenlerin erişilebilirliği adına oldukça dezavantajlıdır. Özellikle çocukların ve çocuğa bakım verenlerin farklı bir başlık altında diğer dezavantaj tanımlarıyla eşit şekilde ele alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda **bilinçlendirici politikalar** ve küçük ölçekli **pilot uygulamalar** kent farkındalığını arttırmaya yönelik çözüm önerileri olmuştur.

Katılımcılar parklara engelli bireylere yönelik tasarlanan bazı ekipmanların engelli bireylerin ihtiyaçlarına uygun olmadığını, sanıldığı gibi aksine bu tür bazı uygulamaların mekanda dışlayıcı bir etki yarattığını ifade etmişlerdir. Tekerlekli sandalye ile kullanıma uygun salıncak tasarımları buna bir örnek olarak verilmiştir. Çözüm olarak oyun **ekipmanları üreten firmalarla** diyalog geliştirilerek görüşmeler yapılması, dezavantajlı grupların kullanımına uygun ekipmanlar için **tasarım yarışmaları** açılması önerilmiştir.

- **Gündelik hayat deneyiminde oyun olanaklarının azlığı**

Gündelik hayat deneyimlerinde oyun olanaklarının geliştirilmesi adına mahalle ölçeğinde geliştirilecek yaklaşımlar önemli görülmektedir. Mahalle ölçeği gündelik hayatın mekanı olarak nasıl kullanıldığına, nasıl paylaşıldığına bağlı olarak en çok çatışmanın yaşandığı ölçektir. Bu kapsamda birçok farklı dinamiği de içinde bulundurmaktadır. Gündelik yaşantımıza oyunu entegre etmek de yine bu ölçekte geliştirilecek yeni kullanım ve paylaşım biçimleri ile bu biçimler arasındaki dengeyi sağlanması ile mümkün olabilir.

Mahalle ölçeğinde gerçekleştirilebilecek önerilerden bir tanesi **sokak kapatma uygulamaları/oyun sokağı** uygulamaları olmuştur. Katılımcılar sokakta oyun oynamanın giderek azaldığı günümüzde sokak oyunlarının önemine dikkat çekmiştir. Sokakların çocuklar için haftanın bir günü pazarlara kapandığı gibi kapatılıp oyun alanları

na dönüşebileceği, meydan ve tüm açık alanların oyun için birer imkan olduğu, gerek strüktür ile gerekse farklı şekilde sürprizli alanlar yaratabileceği ve aynı zamanda bunların kent imgesi haline gelebileceği ifade edilmiştir.

sokakların oynanabilirliği adına en büyük sorunların başında araç odaklı ulaşım gelmektedir. Sokakta oyunun güvenli hale getirilmesi önceliklidir. Oyun sokağı uygulamaları bu anlamda dikkat çekicidir. Hem geçici (pop-up) hem de kalıcı (woonerf, home zone) uygulamalarından örnekler verilmiştir.

Mahalle ölçeğinde **çocuk dostu ulaşım rotaları** önerilmiştir. Böylece çocuk evden çıkıp okuluna giderken oyunlu ve eğlenceli bir şekilde girebilecektir. Buna örnek olması açısından katılımcılar Japonya'da aileler çocuklarını güvenli şekilde okula yürüyerek gitmeleri için teşvik ettikleri projeyi anlatmıştır. Yapılandırılmamış, keşfetmenin önünü açan oyunlar ve rotalar önerilmiştir.

Mahalle ölçeği ile kent ölçeğinde tanımlanan problemlerin çözüm önerileri de farklılık göstermektedir. Katılımcılar müdahalelerde **ölçekler arası koordinasyonun** önemine dikkat çekmiştir. Büyükşehir belediyesi sorumluluğundaki alanlar ile ilçe belediyeleri sorumluluğundaki alanlar arasındaki kopukluk gündelik hayat deneyiminde oyuna erişim ile ilgili sıkıntılar ortaya koymaktadır. Oynanabilir bir kent için bu iki ölçeğin ayrıca değerlendiriliyor ve iyileştiriliyor olması gerekmektedir.

- **Kullanıcı ihtiyaçlarına uygun hizmete erişim**

kentsel açık alanlar ele alındığında erişilebilirlik kadar işlevselliğin de önemli olduğu unutulmamalıdır. Günümüz kentinde birçok mekan kullanıcı ihtiyaçlarına karşılık yetersiz kalabilmektedir. Kentsel açık alanlarda mekan ve kullanıcı etkileşimi ele alındığında kimi zaman işlevine uygun olmayan kimi zaman kullanıcıya uygun olmayan mekansal düzenlemeler, kimi zaman da bakım ve onarım kaynaklı sıkıntılar karşımıza

çıkılmaktadır.

Farklı kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verebilecek mekanların geliştirilmesinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasının önemi belirtilmiştir. oyun alanları özelinde örnek verilecek olursa yaşlı nüfusun ve çocuğa bakın veren nüfusun özellikleri de dikkate alınması çocuk oyun alanlarının kullanımını da destekleyecek bir tasarım yaklaşımı ortaya koymaktadır. Katılımcı süreçler geliştirilerek kullanıcı ihtiyaçları iyi analiz edilmesi bu anlamda önceliklidir.

Çözüm olarak detaylı **analizlerin yapılması, öncel ve doğru verilerin oluşturulması** ve bu çalışmaların **projeler ile entegrasyonunun** sağlanması önerilmiştir.

- **Oyun tanımındaki belirsizlikler**

Oyun elbetteki çok çeşitli anlamlarda kullanılmaktadır. Kimi zaman bir boş zaman aktivitesi, kimi zaman bir eğitim aracı, kimi zaman da sadece bir ifade biçimi, bir dil olabilmektedir.

Oyun kavramının bu geniş kullanımı zaman zaman çelişen durumlara sebebiyet verebilmektedir. Öncelikle oyun dendiğinde ne ifade edildiği iyi bir şekilde tanımlanması ve buna uygun bir şekilde yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Katılımcılar oyun kavramı ve oyuna erişimin görünmez bariyerlere sahip olduğunu belirtmiştir. Farklı sosyo ekonomik yapılarda bu bariyerler farklılaşmakta kimi zaman serbest oyuna erişimde sıkıntı yaşamayan bir çocuk fiziksel problemlerle karşılaşmakta kimi zaman da sağlıklı çevreye sahip çocuklar doğadan ve serbest oyundan mahrum steril alanlarda edilgen oyun deneyimine ulaşmaktadır.

Çocukların oyun hakkı kapsamında oyunun ne olduğu ve çocuk gelişimi açısından olmazsa olmazları tartışılmalı herkes için adil, erişilebilir oyun imkanları desteklenmelidir.

- **Güvenlik**

Katılımcılar kamusal mekanda kapsayıcı politika istediklerini ve çocuk güvenliği mekanizmalarının belediyelerce işbirliği içinde nasıl sağlanacağı düşünülmeli gerektiğini ifade etmiştir. Bu noktada hem güvenlik görevlisi gibi yönetsimsel konuların hem aydınlatma gibi fiziksel müdahalelerin hem de akran zorbalığı gibi sosyal güvenlik sıkıntılarının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Yine alana özgü detaylı **verilerin geliştirilmesi**, gece ve gündüz kullanımı arasındaki farklar gibi durumlara yönelik detaylı analizler güvenlik adına yapılacak önemli çalışmalar olarak tarif edilmiştir. Özellikle parkların mevcut kullanımı değerlendirildiğinde bazı bölgelerde gece kullanımının analizinin tasarımsal müdahalelerde bulunabilmek adına çok önemli olduğunu vurgulanmıştır.

- **Plansız kentsel gelişim**

Katılımcılarımız İstanbul'un plansız kentsel gelişme nedeni ile oyuna elverişli olmadığını dile getirmiştir. Çocukların ifade alanı bulmakta zorlandığı bu karmaşık yapıda çözüm önerisi olarak özellikle kısa ve orta vadeli çözümlere yönelmenin etkin sonuç elde etmek için avantaj sağlayacağı belirtilmiştir.

Büyük maliyetler ile gerçekleştirilebilecek uzun vadeli müdahalelerden öte, mobile, yenilikçi yöntemler çözüm önerisi olarak iletilmiştir. Bu kapsamda yapılacak hızlı ve etkin projelerin ortaya çıkarılması gerektiği vurgulanmıştır.

- **Belirlenen stratejilerin sürdürülebilirliğine yönelik sıkıntılar**

Kimi yerlerde kentsel donatılar çok eski durumda kimi oyun alanlarının hiç planlanmamış olduğu ve bunun gibi problemlerin mekanın etkin kullanımını etkilediği iletilmiştir.

Bununla birlikte parklarda atılacak en önemli adımın oyun kurucuların istihdam edilmesi önermişlerdir. Dünyada uygulanan oyun kurucu uygulamalarından örnekler verilerek mevcut parklarda yapılacak bu tür çalışmaların önemi vurgulanmıştır. Bu 'oyun kuruculuğu' kullanımına ilişkin oyunu kuranların çocuklar olduğu eleştiri yapılmıştır. Oyunu kuranın çocuklar olması bu anlamda bir terminoloji yaratılırken en baştan üzerine düşünülmesi gereken bir konudur.

Öte yandan yapılan kısa vadeli hop gibi etkinliklerde ileriye yönelik yeni veriler adına avantaj yararlanabileceği vurgulanmıştır.

• **Aktör ve paydaş analizi eksikliği**

Katılımcılar kentin tamamının oynanabilir bir şehir haline gelmesinin ortak düşünce olduğunu ve bunun için öncelikle aktörlerin tespitinin yapılması gerektiğini savunmuştur. Oyun tasarlamak dediğimizde şehirde aslında herşey aktör haline dönüşmeye başlamaktadır. Kültürel miras alanları, doğal alanlar, sokaklar, kent hikayeleri vb. oyun tasarlamak için çok önemli kaynaklardır.

Kent ile kullanıcı ilişkisini arttırmak, aidiyet duygusunu geliştirmek hedefiyle temelde yaratılmak istenen deneyim tasarımıdır. Bu kullanıcı deneyimi odağında alanlar belirlenmelidir. bu noktada yenilikçi dijital araçlarında deneyimin bir parçası olarak değerlendirilmesi önerilmiştir. bu noktada dikkat edilmesi gereken dijital kaynakların adil ve erişilebilir olup olmadığının değerlendirilmesi ve etki analizlerinin gerçekleştirilmesidir.

Katılımcılar hem aktörlerin hem de bu çerçevede projelerde **paydaş analizlerinin yapılmasını** sürdürülebilir bir etki yaratabilmek adına önermiştir.

Moderatör: Dr. Bahar AKSEL ENŞİCİ

Keynote Speaker: Ankita Chachra

Katılımcılar:

- **Adem Kuyumcu** Erişilebilirlik uygulamaları ve İletişim Danışmanı, İstanbul BBSK yk üyesi, EHDD başkanı, TODEV yk üyesi
- **Arzu Erturan** Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
- **Bahar Bayhan** Mekanda Adalet Derneği
- **Beyza Gürdoğan** Superpool
- **Çiğdem Çakar Okyay** İBB Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı - Oyun ve Rekreasyon Şefi
- **Ebru Yılmazlar** İBB Kentsel Tasarım Müdürlüğü
- **Emine Atalay** Sokak Bizim Derneği
- **Gizem Kıyığı** Şehir Dedektifi
- **Gülce Okyay** Mimar Sinan Üniversitesi
- **Merve Akı** WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler
- **Pınar Tuba Karamızrak** İBB Anadolu Park Bahçeler Müdürlüğü
- **Sevil Turan** Yeşil Düşünce Derneği
- **Yaprak Saruşık** İBB Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı
- **Yiğit Aksakoğlu** Bernard van Leer Vakfı

Oyun ve Doğa - 2. Oturum (13:30-16:30 / 24.11.2020)

Moderatör: Melike İLGÜN

Keynote Speaker: Ian Mostert

Kriterler:

- Sürdürülebilirlik
- Yenilikçilik
- Fiziksel ve Mental Sağlık
- Kapsayıcılık
- Oynanabilir kent

Tartışılacak Sorular:

- **İstanbulun oynanabilir bir kentte dönüşmesi için neler mümkün?**
- Büyükşehirde doğa denince mutlaka ki arabayla ulaşılan bir yer mi anlamalı? Doğayı daha yakına getirmek için neler yapabiliriz?
- Doğalı yaşayacağımız ortamlar mutlaka geniş alanlar mı olmalı?
- Çocuklara doğanın ve doğanın korkulacak bir yer olmadığını anlatmak için ne yapmalı?
- Büyüyünce her canlının yaşam hakkını savunması için ağacı yaşken nasıl eğmeli?
- Kentte doğanın "eğlenceli" yanlarını keşfet-

mek için neler mümkün?

Teknik kontroller yapıldıktan sonra sırasıyla İBB park bahçe ve yeşil alanlar daire başkanına, Oyun İstanbul proje ekibine söz verilmiştir. Projenin kısa tanıtımının ardından sorun tespiti ve çözüm önerileri odaklı tartışma çemberine geçilmiştir. her katılımcıya ortalama 8-9 dakika söz hakkı verilmiştir. Çalıştay zoom uygulaması üzerinden gerçekleştirilmiştir. Moderatör soruları yönlendirmiş, süreyi kontrol etmiş ve eşit söz hakkı vermeye özen göstermiştir. Eş zamanlı not ve video kayıt alınmıştır.

Değerlendirme

Sorunlar	Çözüm Önerileri
<ul style="list-style-type: none"> Plansız Kentleşme / Kentsel Yeşil Altyapı Eksiklikleri 	<ul style="list-style-type: none"> Bütüncül Politikaların Geliştirilmesi, Kentsel Yeşil Altyapı Kavramı, Okul bahçelerinin değerlendirilmesi, atıl alanların ve kentsel boşlukların değerlendirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Doğa ile aramızdaki ilişkinin eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> Var olan potansiyellerin değerlendirilmesi, farkındalık çalışmaları, doğa savunuculuğu, doğa tarihi müzesinin kurulması, oyun ve oyunlaştırma
<ul style="list-style-type: none"> Günlük hayat deneyiminde doğa olanaklarının azlığı 	<ul style="list-style-type: none"> doğa ve gıda eğitimleri, okul bostanları, mahalle ölçeğinde katılım, Tohum kütüphanesi, hasat şenliği, kentsel boşluklar, oyunlaştırma
<ul style="list-style-type: none"> Temel Haklara adil ve eşitlikçi erişim 	<ul style="list-style-type: none"> oyun hakkı, sağlıklı çevrede yaşama hakkı, doğada vakit geçirme hakkı vb. gibi bütüncül olarak haklar çerçevesinde değerlendirilmesi, Doğa ile aramızdaki ilişkiyi dilimizdeki yansımalarıyla ele alınması
<ul style="list-style-type: none"> Yeşil Alanlarda Tasarım Yaklaşımları 	<ul style="list-style-type: none"> Oyun alanlarında malzeme kullanımı Oyun alanlarında doğal malzeme kullanımı, serbest oyunu destekleyecek oyun alanı tasarımlarının geliştirilmesi, oyun alanı ile doğa iletişiminin güçlendirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Kentte yaşayan canlılar ile etkileşim 	<ul style="list-style-type: none"> kentteki canlılar ile bir araya gelebileceği imkanların sağlanması, yaban hayatının desteklenmesi ve görünür kılınması, farkındalık çalışmalarının geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Kentsel ekolojik değerlerin önemi 	<ul style="list-style-type: none"> İstanbul'un mevcut durumunun değerlendirilmesi, kent ekolojisini destekleyecek bitkisel yaklaşımların geliştirilmesi, tozlaşmanın desteklenmesi, farkındalık çalışmalarını geliştirilmesi, yerel yönetimlerde bakım ve onarım standartlarının belirlenmesi
<ul style="list-style-type: none"> Çocuk katılımına ilişkin eksiklikler 	<ul style="list-style-type: none"> Çocukların belediye olan ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi, ihtiyaç haritalarının geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> İklim krizi, afet yönetimi ve ekolojik krizler bağlamında İstanbul 	<ul style="list-style-type: none"> Bilimsel yaklaşımların desteklenmesi, kent ekosistemi haritalarının hazırlanması, ekosistem bilgisinin çocuklara aktarılması, afet yönetimi ve ekolojik krizler bağlamında bilimsel verinin temel alınması
<ul style="list-style-type: none"> Yeşil Politikaların Eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> Politika araçlarının geliştirilmesi, yerel yönetimler ile sivil toplum arasında işbirliklerinin geliştirilmesi, farkındalık ve savunuculuk çalışmalarının yapılması

Sorunlara Yakından Bakış

• Plansız Kentleşme / Kentsel Yeşil Altyapı Eksiklikleri

“Doğayı kente yakınlaştırmak mümkün mü?”

Özellikle büyük şehirlerimiz her geçen gün plansız kentsel gelişme ile yapılaşmakta ve betonlaşmaktadır. Hızlı değişimlerin yaşandığı kent merkezlerinde açık yeşil alan sınırlarının küçüldüğü, kent bütününde ise yapılaşma sonucu kentsel açık alanlarda kopmalar, parçalanmalar olduğu gözlenmektedir. Kentler adına oldukça kritik değere sahip yapıları alan ile açık yeşil alan arasındaki denge değişmekte ve bu bağlamda mekansal denge bozulmaktadır. Plansız kentsel gelişim ve beraberinde meydana gelen arazi örtüsü ve kullanımının değişimi çevre kirliliği, tarım ve orman alanlarının azalması, düzensiz sanayileşme ve kentleşme gibi birçok problemi doğurmaktadır.

Özellikle İstanbul’un arazi değişimleri yeşil alanlar üzerinden incelendiğinde politik ve ekonomik çeşitli nedenlere bağlı olarak başta kentsel açık alanlar olmak üzere kent ormanlarının dahi azaldığı görülmektedir.

Katılımcılar bu soruna karşı çözüm önerisi olarak kentsel yeşil altyapı kavramının öneminden bahsetmişlerdir. Yeşil altyapı kavramı, yapıları çevre ile ekolojik çevre bağlantısını sağlamak amacı ile yeşil çatı sistemlerinden, yeşil koridorlara kadar farklı ölçekte çeşitli yaklaşımları kapsamaktadır. Yeşil dediğimizde aklımıza gelen sınırlı tanımların ötesinde bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir. Kentteki yeşil alanları arttırmak hedefi ile yapılacak müdahalelerde bu alanların koridorlarla, su yollarıyla birbirine bağlanması, Sulak alanlar, korular, su kanalları ve yaban yaşam habitatları, milli parklar, doğa koruma alanları, yaban yaşamı koridorları, ormanlar, parklar, yeşil yollar ile çeşitli alternatifleri sunacak nitelikte olması gereklidir.

Yeşil alanların birbirinden bağımsız değil bütüncül bir sistem olarak düşünmenin sürdürülebilir-

lik, erişilebilirlik adına öncelikli olduğu ifade edilmiştir.

Katılımcılar okul bahçelerinin oyun ve doğa kapsamında kentsel yeşil altyapı sistemi içerisinde ayrıca ele alınması gerektiğini vurgulamıştır. Eğitim yapılarının doğa ile ilişkisinin kurulması hem yeşil altyapı sistemleri için hem de çocuk gelişimi adına çeşitli kazanımlar sağlayacak potansiyel alanlar olarak tanımlanmıştır.

Öte yanda katılımcılar kendi haline bırakılmış, tasarlanmamış, terk edilmiş atıl alanların doğal alanlar açısından değerlendirilmesini önermiştir. Örnek verilecek olursa artık gömü yapılmayan ama mezarlık alanı olarak kalan alanların varlığından bahsetmek mümkündür. Bu alanların etik olarak değerleri korunarak doğal yeşil alanlar olarak insanların hem meditasyon hem de doğal süreçleri gözlemleyebilecekleri deneyim alanlarına dönüştürülmesi önerilmiştir. Bu noktada alanların envanterlerinin çıkarılarak tasarıma altlık yaratılmasının önemi vurgulanmıştır.

• Doğa ile aramızdaki ilişkinin eksikliği

“Doğa ile olan ilişkimiz nasıl hayatımızın bir parçası haline gelebilir?”

Plansız kentleşme ve yeşil altyapı eksikliklerinin yarattığı baskılara rağmen eşsiz doğası ile İstanbul büyük potansiyellere sahip bir şehirdir.

İstanbul sucul, karasal ve yarı karasal ekosistem örneklerinin neredeyse tamamının bulunduğu bir ilimizdir. Binlerce yıldır canlıların göç yolunda olduğu için de binlerce canlıya ev sahipliği yapmaktadır. 2512 bitki, 352 kuş, 38 karasal memeli, 24 yarası, 6 deniz memelisi, 35 sürüngen ve iki yaşamlı, 125 kelebek türü, Marmara denizinde 257, Karadeniz’de 180 ve iç sularda 42 balık türü bulunmaktadır. Bu canlıların bir kısmı da İstanbul endemiğidir. Ayrıca çok sayıda nadir ve tehdit altında tür bulunmaktadır. İstanbul sadece fauna açısından değil flora açısından da oldukça zengindir.

İstanbul Boğazında üç farklı yunus türü yaşamaktadır. Avrupa, Afrika, Asya kıtaları arasından geçen dünyanın en önemli kuş göç yolları ile her gün üzerimizde binlerce kuş geçmektedir. Doğa ile kurduğumuz ilişkiyi güçlendirmek adına İstanbul boğazında yelkovanları, yunusları, göç döneminde gümüş martı dışında diğer martıları da erişilebilir, görünebilir kılmak anlamlı olacaktır.

Kent sakinlerinin, komşularımızın kentin kimliğinin önemli bir parçası olduğu bilinci ile kentli insanlar dışında içinde bulunduğu bütün öğeleri ile birlikte anlayabileceğimiz bakabileceğimiz yaklaşımların geliştirilmesi gerekmektedir.

İstanbul'un potansiyelleri ele alındığında İstanbul'un doğası ve mevsimsel döngüleri canlı ve cansız diğer öğeleri ile özelliklerine yönelik farkındalık çalışmalarına ihtiyaç vardır. İstanbul'un toprağı nasıl? hakim rüzgarı nedir? nereden eser? gibi bilgilerin dahi bilinirliği oldukça kısıtlı iken farkındalık çalışmalarının önemi vurgulanmıştır. Doğa ile ilişkimizi güçlendirmek adına bu konuları öğrenebileceğimiz alanların geliştirilmesi konusunda İstanbul'da bir doğa tarihi müzesi kurulması önerilmiştir.

"Eğer ki izlersek doğayının çevremizden geçtiğini görebiliriz"

Bu kapsamda doğayı gözlem yolu ile deneyimlemeye yönelik, kişilerde aidiyet duygusunu ve kişiyi doğanın bir parçası yapacak kavrayışı geliştirecek proje öneriler geliştirilmiştir. Katılımcılar yurtdışında gerçekleştirilmekte olan sokak uygulamalarından örnekler vermiştir. Doğa bilincini arttırmaya yönelik ağaçların kimliklendirildiği, çocuklar ile ağaçların eşleştiren doğa savunuculuğunu destekleyen uygulamalar anlatılmıştır. Yine ağaçların özelliklerinin öğrenilebileceği, hangi canlıların barınmasına imkan verdikleri, ihtiyaçlarını karşıladıkları gibi bilgilerin verildiği ve kişilerin de kendi deneyimlerini paylaşabilecekleri dünya örnekleri anlatılmıştır.

Yine doğa ile olan ilişkimizi güçlendirmede oyun

ve oyunlaştırmanın önemi vurgulanmıştır. Oyunlaştırma sadece çocuklar için değil, çocuklardan ilhamla yetişkinlerinde İstanbul'un doğasını keşfetmesi adına etkili bir yöntem olarak tarif edilmiştir. Burada özellikle yapılandırılmamış, keşif duygusu ile çocukların kendilerinin kurdukları serbest oyun deneyiminden bahsedilmektedir. Katılımcılar özellikle farklı duyular ile doğayı deneyimleme tecrübelerinden bahsetmiştir. Doğayı sadece görerek değil bütün duyularımızla beraber de deneyimleme alanlarımızı geliştirmemiz gerekmektedir. Doğayı koklayarak, tadarak, dokunarak, dinleyerek deneyimlemek de mümkündür. Katılımcılar doğa ile olan ilişkimizi keşfederken çocuklardan ilham alarak çocuklarla birlikte keşfetmek üzerinde durmuşlardır. Çocukları doğa ile buluşturmak ya da dışarda oynatmak değil doğayı ailecek oynanabilir, eğlenebilir bir alan olarak görme bilincinin geliştirilmesi gerekmektedir.

• **Gündelik hayat deneyiminde doğa olanaklarının azlığı**

"Doğanın temelleri bir çocuğa nasıl anlatılmalı? Çocukların doğadan öğrenme potansiyellerinin geliştirmek mümkün mü?"

Günümüz kentinde çocuklar doğayı oldukça sınırlı alanlarda deneyimleyebilmektedir. Katılımcılar bu alanda çocuklara doğa ve gıda eğitimlerinin önemini ifade etmişlerdir. Ancak doğa ile ilgili eğitim kısmı sadece çocuklarla sınırlı kalmamalı, çocuğun içselleştirilmesi adına bu deneyimin evde ebeveynler ya da okulda öğretmenler ile de devam etmesi gerekmektedir. Doğa ile ilişkinin kuvvetlendirilmesi anlamında da yine ebeveynler ve çocuklar bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

"Böcekten korkan toprağa dokunmak istemeyen bir çocuk bakımı veren ya da öğretmen bütüncül çerçeveyi yaratmamızda başlangıç noktalarımızdan olmalı. Sadece çocuğa bir doğa eğitimi vererek değil, biz yetişkinlerin de bu dönüşümün içinde yer almalıyız ki çerçeve tamamlanabilsin. Çocukların öğrenme biçimine uygun olarak farkındalık

çemberini genişletmeliyiz.”

Doğanın içinde olsun ya da olmasın doğayı gündelik hayata, aile sohbetlerine, kahvaltı sohbetlerine dahil etmek adına çocuklar ile doğayı konuşmanın ve oyunlaştırmanın önemi vurgulanmıştır. Doğanın çok yapılandırılmış olarak değil açık uçlu oyunlar ile çocuklar ile keşfedilmesinin önemi vurgulanmıştır. Çocukların kendi oyunlarını kurgulayabilecekleri bir döngü ile doğayı tanımalarının gelecek nesiller adına katkısına değinilmiştir.

Yine doğa ile etkileşimde sadece belli bir hasat sürecine değil tüm sistemin bütününe odaklanmak ve farklı konulara alan açmasını sağlamak gerekmektedir. Kısa ve orta vade çözüm önerisi olarak okul bostanları üzerinde durulmuştur. Öncelikle okulun içinde, çocuğun hem görsel hem işitsel iletişimine olanak sağlayacak bahçe ortamlarının sağlanması gerekmektedir.

Çocuklar için yapılacak bu tür etkinliklerde mahalle ölçeğinde katılımı sağlamanın, doğa odağında örgütlenmenin önemi dile getirilmiştir. Mahalle ölçeğinde oluşturulacak sosyal ağın sadece eğitim sezonu kullanılan ancak tatillerde yok olan bostan kullanımlarındaki sorunların da önüne geçeceği ifade edilmiştir.

Okul bostanları gibi projeler ekmek, dikmek, yemek şehirde tarım yapılması adına önemli kazanımları sağlansa dahi diğer taraftan biyoçeşitliliği, iklim değişikliğini, döngüleri konuşmak için teorikten bilgiye, bilgiden uygulamaya pek çok farklı konuyu ve farklı dersi bir araya getirebilecek deneyim alanları yaratılmalıdır.

Farklı ölçekte müdahaleler önerilmiştir. Tohum kütüphanesi, hasat şenliği gibi beraber üretmeyi, paylaşmayı, generasyonlar arası bilgiyi aktarmayı destekleyici ortamlar bunların arasındadır.

Katılımcılar evin kapısından çıktığımız andan itibaren kent ile doğa kavramlarının içiçe geçtiği ortamların yaratılması gerektiğini ifade etmişler-

dir. Doğayı kente yaklaştırırken başlangıç noktası bireylerin kendi mahallelerinde erişebilecekleri doğal alanlar olmalıdır.

Bu sorunu yerel ölçekte çözüm önerisi olarak kentsel boşlukların sahip olduğu potansiyeller olarak gösterilmiştir. Nasıl evde bir köşe balkon 10 farklı ürünü yetiştirebileceğimiz bir alana dönüşebiliyorsa kente ve kentsel boşluklara, pasif yeşil alanlara bakışımızı da bu perspektifte değiştirmenin öneminden bahsetmişlerdir.

• **Temel haklara adil ve eşitlikçi erişim**

Çocuk ve doğa etkileşiminin sadece oyun hakkı üzerinden değil sağlıklı çevrede yaşama hakkı, doğada vakit geçirme hakkı vb. gibi bütüncül olarak haklar çerçevesinde değerlendiriliyor olması gerekmektedir.

Öte yandan doğa ile etkileşim kapsamında dezavantaj tanımlarının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Güneş almayan, bahçesi olmayan bir evde yaşayan çocukla, çim kaplı bir sitede yaşayan çocukların doğa ile temas kurma düzeyleri arasında çok da büyük bir fark bulunmamaktadır. Bu anlamda iki çocuk da dezavantajlı konumda kalmaktadır.

Doğa ile aramızdaki ilişkiye dilimizdeki yansımalarıyla bakmak ve burada bütüncül haklar ve politikalar çerçevesinde tartışmak çok önemli olacaktır. Örneğin bir çocuktan bahsederken anesiyle parkta oynaması akla gelmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği üzerinden bu tür kullanımlara özen göstermemiz gerekmektedir. Başka bir kullanımla çocuğu doğada oynatmak dediğimizde aslında doğanın beraber oynanılan bir yer olmaktan çıkmasını ifade etmiş olmaktayız. Yine dilimize yerleşmiş öğretim, yetiştirme gibi kullanımlarla doğanın sadece fayda sağlayabileceği, fayda sağladığı sürece var olacağı algısı yaratarak, döngüsel sistemsel algılayışın tersi bir etki yaratmaktadır. Dilimizdeki bu yansıma doğayla ilişkimizi ve doğaya verdiğimiz değeri gösterirken hareket ve davranışlara referans vermektedir.

Bu nedenle üzerinde durulması gereken bir başlık olarak ele alınmıştır.

- **Yeşil Alanlarda Tasarım Yaklaşımları**

Doğayı kentte yaklaştırmak adına hem bireylerin hem de karar vericilerin yeşil alan düzenleme yaklaşımını gözden geçirmesi gerekmektedir. Kimi zaman açık yeşil alanlar denildiğinde çok elden geçirilerek steril hale gelmiş, fazla tasarlanmış alanlar, budanmış, ilaçlanmış bitkisel materyal kullanımları akla gelmektedir. Bu algı hem profesyoneller bazında hem de kullanıcılar bazında ele alınması gereken bir durumdur. Profesyoneller bazında personel geliştirici eğitim ve farkındalık çalışmaları değerlendirilmelidir. Doğayla birlikte tasarım yaklaşımları geliştirilmelidir. Kullanıcılar bazında ise çoğu zaman yaşanan steril doğa ve oyun algısını, beklentisini değiştirecek doğayla etkileşimi arttıracak oyun alanı tasarımlarına ve iyileştirmelerine ihtiyaç vardır.

Camdan bakıp doğayı görmek, Bahçeye çıkıp bir mikro safari yapmak aslında çocukların kentte doğayı görebileceği imkanlar yaratmaktadır. Çocukların merkanın peşinden girebileceği alanlar başlı başına bir oyun alanını da tanımlamaktadır. Oyun alanlarına doğa odağında yaklaşım da bu şekilde kurgulanmalıdır.

Kentin çocuklara sunduğu oyun imkanı yeniden düşünülmeli, değiştirmeli ve geliştirilmelidir. Çocuk oyun alanlarının oyun elemanlarından öte çok daha geniş kapsamda doğal öğeler ile ilişkisi üzerinden tanımlanması gerekmektedir.

“Şehirler çocukların doğasında var olan spontanlığa izin verecek mekanlar tanımlamalıdır.”

Açık yeşil alanları sadece insanlar için değil doğanın bir parçası olarak birçok canlının alanları olarak değerlendirdiğimiz tasarım yaklaşımlarının gelişmesi önemlidir.

- **Kentte yaşayan canlılar ile etkileşim**

Parkın sadece insanlar için değil kentteki bütün canlılar için önemli noktalar olarak değerlendirilmesinin hem kent için hem de çocuk gelişimi için önemi vurgulanmıştır. Çocukların kentteki canlılar ile bir araya gelebileceği imkanların sağlanmasının çocukların hayatı için oldukça önemlidir.

“Çocukluğumda kuşları keşfetmem evimin yakınındaki bir büyükşehir parkında başladı.”

Kısa vadeli müdahaleler ile parkların hayvanların kullanımına elverişli hale getirilebileceği belirtilmiştir. Uygun alanlarda kuşlar için besleme alanları tasarlanması önerilmiştir. Ancak bu kapsamda canlılara zarar verecek gıdaların alanda yaratabileceği sorunlar üzerinde durulmuştur.

Yine şehir parklarının diğer canlıları görebileceğimiz alanlar olarak eğitim alanları ile birlikte değerlendirilebileceği ifade edilmiştir. Bir eğitim sahası olarak şehir parklarımızın ne tür müdahalelerle ihtiyaç duyabileceğine ilişkin çalışmalar yapılmalıdır.

Yarının yaşanabilir ve sürdürülebilir kentleri canlıların hem biyolojik ihtiyaçlarının hem de sosyal gereksinimlerin karşılanmasını gerektirmektedir. Yaban hayatı adına özel alanlarda hassasiyet ile kedi köpek ve yaban hayatı dengesi üzerine kontrollü bir yaklaşım önlem alınması gerektiğini ifade edilmiştir. İlgili alanlarda yaban hayatına uygun mekanlar tasarlanarak insanlarda bu konuya ilişkin merakın da ortaya çıkarılması desteklenecektir.

“Kuşların kanatları var ve özgürlüğü onlardan öğrenmemiz gerekiyor. onlara sınırlar koyan kafeslere koyan yine biz insan aklı.”

Büyükçekmece, Küçükçekmece gibi özel alanlarda avcılık ile ilgili sıkıntılarının varlığı ifade edilmiştir. Bu konularda farkındalık çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

• Kentsel ekolojik değerlerin önemi

Katılımcılar kent ile doğanın ilişkisine daha temelden bir yaklaşım geliştirmenin önemini belirtmişleridir. Bu kapsamda özellikle ekolojik açıdan çevresel duyarlılık dikkate alınarak kentsel verimlilik, üretkenlik, koruma başlıkları ile yaşanabilir şehirler kapsamında İstanbul'un mevcut durumunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Burada öncelikli olan konu bitkisel tasarım projelerinde kent ekolojisinin öncelikli belirleyici olmasının gerekliliğidir. bugün yaşanan pestisit kullanımı, sulama gibi bir çok problem kentlerin en başta planlanırken ekolojik ihtiyaçları ve alışkanlıkları doğrultusunda planlanmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

"Biz profesyoneller olarak işin ekonomik, lojistik boyutunu doğadan daha ön planda tutmamalıyız."

Bu kapsamda yapılması gereken ilk şey kentlerin binlerce yıl içinde oluşturduğu savunma mekanizmalarına uygun bitkisel kararlar ile tasarım düzenlemeleri yapılmasıdır.

"Doğa bir süs bitkisi olarak algılanmamalı."

Kentte var olan bitkiler katmanlar halinde ağaçlar, yerörtücüler, sarılıcılar vb olarak ele alınmış bu listede görünmeyen otsu bitkilerin önemi üzerinde tozlaşma başlığı altında özellikle durulmuştur. Doğal türleri kente getirmek anlamında tozlaşmanın büyük bir işlevi bulunmaktadır. Kentlerde tozlaşmayı sağlayabilmek için bitkilerde var olan katmanların içine doğal otsu bitkilerin de dahil edilmesi önerilmiştir.

Yine kısa vadede böcek otellerinin geliştirilmesi, yöreye özgü tozlaşmanın sağlanması ve açık yeşil alanlarda yöreye özgü bitki düzenlemeleri önerilmiştir.

Yine bütün canlıların ihtiyaçlarına uygun tasarımların önemi vurgulanmıştır. Ağaçların budamalarında dahi bu alanı kullanan kuşların

ihtiyaçları, göç yolu üzerinde ise mevsimsel ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.

Kentsel ekolojik yaklaşım kapsamında özellikle Yeşil Alanlarda Bakım Çalışmaları ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir.

"Doğayı bu kadar kontrol etmek zorunda mıyız?"

Özellikle bakım için kullanılan ilaç ve pestisitlere vurgu yapılmıştır. Kent ekolojisinde ilaçtan , doğayı ehlileştirecek, baskılayıcı müdahalelerden kaçınmak gerektiği ifade edilmiştir. Katılımcılar doğadan korkmamak ve doğayı ehlileştirmemek ile ilgili dünyada yapılan çalışmalardan örnekler vermiştir.

Bu anlamda ekosistemle ilgili bilgilerin aktarılması oldukça önemli olduğu vurgulanmış farkındalık çalışmalarına önerilmiştir.

Kentsel kamusal alanların bakımında uygulanması gereken müdahalelere ek olarak kapalı site içi peyzaj düzenlemelerinin de yeşil altyapının bir parçası olduğu ekosisteme ait canlıların güvenliği için yine site için gübreleme, ilaç kullanımı gibi konularda yerel yönetimlerin önlem alması gerektiği ifade edilmiştir.

• Çocuk katılımına ilişkin eksiklikler

"Çocukların bu çalışmaya nasıl dahil ederiz?"

Çocukların yapılacak çalışmanın bir parçası olarak nasıl dahil edileceğinin önemini vurgulamıştır. Çocukların doğayı deneyimlemesi ve kendilerini doğanın bir parçası hissetmeleri hem çocuk gelişimi adına hem de kentlerimiz geleceği adına oldukça ön planda olmalıdır. Çocukların belediye olan ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi yine aktif vatandaşlık deneyimi adına çocukların hayatında önemli bir değişim yaratacaktır.

Bu çalışmada çocuklara nasıl söz hakkı verileceği konusunda öneriler geliştirilmiştir.

Bu kapsamda antropolojik çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Nerede oynanacağını tarif eden yetişkin bakış ötesinden çok çocukları anlamaya çalışan antropolojik çalışmalar ile desteklenmesi gereken yeni bir bakış yaratılmalıdır. Bu noktada dikkat edilmesi gereken çocuk katılımını bir görüş almak uygulamasından ileriye götürerek ihtiyaç analizlerinin yapılmasını sağlamaktır.

- **İklim krizi, afet yönetimi ve ekolojik krizler bağlamında İstanbul**

İklim değişikliği konusunda günümüzde düşünülmesi gereken gelecekte de üzerine düşünmemiz gereken yenilikçi çözümlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada birçok farklı ölçekte yönümüzün bilim olarak belirlenmesine ihtiyaç vardır.

Farklı coğrafyalardan bir çok genç iklim aktivisti bunu dile getirmekte ve biran önce bu konuda harekete geçilmesi gerektiğini, karar alıcıların yine bu konu ile alakalı adımlar atmasının önemini ifade ediyor ve daha fazlasının yapılması için talepte bulunuyorlar. Pandeminin tekrar hatırlattığı bu dönemde hem Türkiye’de hem dünyada genç iklim aktivistlerinin söylediklerine kulak vermek gerekmektedir.

insanlık olarak bizi bekleyen iklim krizi ve iklim krizinden sonra biyolojik çeşitlilik krizi ekosistemin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Önümüzde 10 milyon yılda Bir milyon türün yok olmasının beklenmektedir. Türler üzerinden bir tartışmadan öte bütüncül bir ekosistem algısının oluşması ve bu yaklaşımla kentte görülmesi için Kent ekosistemi haritalarının hazırlanması önerilmiştir.

“Çocuklara doğadan korkmayı değil doğadan öğrenmeyi öğrenmeliyiz.”

Ekosistem yaklaşımının çocuklara aktarılması anlamında oyunlarda da bu konuların öncelenmesi önerilmiştir. Bu konularda çocuklarda korku oluşturabilecek doğadan korkmalarına neden olacak durumları yaratmamak konusunda hassas

olunması gerektiği ifade edilmiştir. Çocukları bir kurtarıcı olarak tanımlamadan çözümünü de çocukların sırtına atmadan diyalog kurulmalıdır.

“Elimizdekini kaybetmeden nasıl ilerleyebileceğimizi daha fazlasını nasıl üretebileceğimizi hep beraber düşünmemiz gereken bir dönemden geçmekteyiz.”

Bu anlamda hem iklim krizi, hem afet yönetimi hem de ekolojik krizler bağlamında İstanbul’da yapılan ve yapılmakta olan kanal İstanbul gibi projelere yönelik de yine bilimin ve bilimsel verinin yanında durulmalıdır.

- **Yeşil Politikaların Eksikliği**

Oyun ve doğa dediğimizde temelde hem yetişkinler hem çocuklar olarak gündelik hayatımızı geçirdiğimiz kentte nelere ihtiyaç duyulduğu konusu öne çıkmaktadır. Hem fiziksel hem de psikolojik olarak rahatlama, karşılaşma ve paylaşma alanlarımızı nerede kurguladığımız ve bu alanlara erişilebilirliğin ne derece sağlandığı kritiktir. Ancak yurttaşların bireysel taleplerinden ve bir birey olarak taleplerini oluşturmasının ötesinde özellikle yerel belediyelerin yapabileceği ve yapması gereken şeylerden biri olarak kentsel alanları fark etmek ve en başta bu alanların korunması için politika araçları geliştirilmesi üzerine çalışmak olarak ifade edilmiştir.

Yeni alanlar yaratmanın yanı sıra mevcut bitki çeşitliliğinin, yeşil alanların korunması ve bu alanların erişilebilirliğinin kolaylaşması için çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Önerilerin yerel yönetim sorumluluğu altında çerçevelendirilmesi ve yerel yönetimlerle sivil toplum arasında işbirliklerinin geliştirilmesi güçlü ve sürdürülebilir işleri ortaya koymamız anlamında kritiktir.

İstanbul’da sürdürülebilirlik, iklim krizi, yenilebilir enerji gibi bir çok konuda geniş başlıklarda yeşil politikaların hayata geçmesi adına toplum ala-

nında farkındalık ve savunuculuk çalışmalarının yapılması önerilmiştir.

Moderatör: Melike İlgün

Keynote Speaker: Ian Mostert

Katılımcılar:

- **Asuman Korkusuz Ülgen** Orta Doğu Teknik Üniversitesi
- **Ayşel Uslu** Ankara Üniversitesi
- **Banu Binbaşaran** Doğa Oyunları Evi
- **Burcu Meltem Arık** ERG Eğitim
- **Can Tombil** İklim Değişikliği Aktivisti
- **Dilek Yürük** Okul Bostanları
- **Ebru Gezer** Pedagog
- **Emin Yoğurtçuoğlu** Bird Detective
- **Emine Özkan** Yeşil Düşünce Derneği
- **Emrah Çoraman** Doğa Bilimci
- **Erdoğan Atmış** Bartın Üniversitesi
- **Güneşin Aydemir** Gıda Aktivisti
- **Nihan Parlak** İstanbul Üniversitesi
- **Türkan Uçar** SDG4kids
- **Selfiraz Bayrak** İston A.Ş.

Oyun ve Çocuk - 3. Oturum (09:30-12:30 / 25.11.2020)

Moderatör: Selva GÜRDOĞAN

Keynote Speakers: Morgan Leicher-Saxby & Suzanna Law

Kriterler:

- Kapsayıcılık
- Yaratıcılık/ Çok işlevlilik
- Sürdürülebilirlik
- Oynanabilir kent

Tartışılacak Sorular:

- **İstanbul'un oynanabilir bir kentte dönüşmesi için neler yapılabilir?**
- Oyun alışkanlıkları günlük yaşama nasıl entegre edilebilir?
- Herkes için eşit oyun imkanları yaratmak için neler yapılabilir?
- Oyunu evrensel ilkeler ile desteklemek için neler yapılmalı?
- Oyun alanları ve imkanları hangi kriterler ile değerlendirilmeli?

Teknik kontroller yapıldıktan sonra sırasıyla İBB park bahçe ve yeşil alanlar daire başkanına, Oyun İstanbul proje ekibine söz verilmiştir. Projenin kısa tanıtımının ardından sorun tespiti ve çözüm önerileri odaklı tartışma çemberine geçilmiştir. her katılımcıya ortalama 8-9 dakika söz hakkı verilmiştir. Çalıştay zoom uygulaması üzerinden gerçekleştirilmiştir. Moderatör soruları yönlendirmiş, süreyi kontrol etmiş ve eşit söz hakkı vermeye özen göstermiştir. Eş zamanlı not ve video kayıt alınmıştır.

Değerlendirme

Sorunlar	Çözüm Önerileri
<ul style="list-style-type: none">● Oyun İmkanlarına adil ve eşitlikçi erişim	<ul style="list-style-type: none">- tüm kentin çocukların oyun oynamasına uygun hale gelebilmesi, boş/atıl alanların değerlendirilmesi, oyun etkinlikleri ve sokak kapatma uygulamaları, mobil uygulamalar geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none">● Çocuk gelişimine uygun oyun imkanı eksikliği	<ul style="list-style-type: none">- Yaş gruplarına uygun alanların geliştirilmesi, bireyselden öte grup aktivitelerinin geliştirilmesi, farklı grupların gereksinimlerine yönelik tasarım yaklaşımının geliştirilmesi, 5 duyuya hitap eden mekansal yaklaşımların benimsenmesi
<ul style="list-style-type: none">● Gönüllülük Kültürü Eksikliği	<ul style="list-style-type: none">- gönüllülük deneyimini güçlendirici ağlar kurulması, stk ve üniversite işbirliklerinin geliştirilmesi, park gönüllüleri ağının kurulması, mobil uygulamaların geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none">● Kentte Oyun Kültürü Eksikliği	<ul style="list-style-type: none">- oyun dostu iletişim stratejilerinin geliştirilmesi, Sosyal medya kampanyaları, fotoğraf yarışmaları yapılması, önerilerin toplanabileceği bir platformun geliştirilmesi, farkındalık çalışmaları, çocukların ve yetişkinlerin sürece katılımını destekleyecek uygulamaların geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none">● Doğa Temelli Yaklaşımların Eksikliği	<ul style="list-style-type: none">- Doğa temelli öğrenmeyi esas alan yaklaşımların geliştirilmesi, çevre eğitimi, doğa okulu gibi uygulamaların geliştirilmesi, okullar ile işbirliklerinin geliştirilmesi, tematik parklar, oyun rotaları ve kutu oyunları tasarlanması
<ul style="list-style-type: none">● 4 Mevsime Uygun Açık Oyun Alanlarının Eksikliği	<ul style="list-style-type: none">- Farklı mevsimsel şartlara uygun oyun alanlarını geliştirilmesi, mobil uygulamaların geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none">● Yaygınlaştırma ve Ölçeklendirme	<ul style="list-style-type: none">- İhtiyaca uygun farklı seçeneklerin oluşturulması, belediye ilgili birimleri arasındaki diyalogların ve koordinasyonun geliştirilmesi

Sorunlara Yakından Bakış

- **Oyun imkanlarına adil ve eşitlikçi erişim**

İstanbul'da ne yazık ki her zaman her mahallede oyun alanları anlamında eşit olanaklardan bahsetmek mümkün değildir. Kente çocuklara yönelik alanlar kazandırmaktan öte tüm kentin çocukların oyun oynamasına uygun hale gelebilmesi vurgulanmıştır.

Oyun İstanbul gibi bir başlık üzerinden konuştuğumuzda oyunu oyun alanlarına sıkıştırmayacak bir perspektifin gerekliliğinin altı çizilmiştir. Oyun işbirliğine izin veren, hazır prototiplerin dışına çıkan örneklerle ihtiyaç vardır.

Oyun alanlarının, otobüs duraklarının, kaldırımların, marketlerin bile oyun alanı olarak düşünülmesi ve az bütçeli küçük müdahaleler ile kamusal alanlarda çocuklara uygun alanların yaratılması vurgulanmıştır. Kamusal alanlar özellikle çocukların kullanımına uygun işlevlere imkan sağlamalıdır.

Bu kapsamda boş/atıl alanlar da yine değerlendirilebilecek potansiyel alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcılarımız boş alanlarda belli saatler arası kurgulanabilecek oyun etkinlikleri ve sokak kapatma uygulamaları önerilerinde bulunmuştur. Kentsel boşluklar ve atıl alanlar hem kalıcı hem de geçici çözümler adına potansiyel alanlar olarak tanımlanmıştır. Duvarlar, atıl alanlar, özellikle mobil uygulamalar, güvenli oyun alanlarına ulaşamayan çocuklar için yürüyen parklar olması gerekiyor.

"Playworker" kavramı üzerinden düşünüldüğünde belirli istihdam grupları üzerinden senaryo geliştirmek etkili olacaktır. Çocuk gelişimciler olabilir, lise sonrası üniversiteye gitmemiş grupları istihdam etmeye ayarlanmış programlar gibi. Özel eğitimlerle bu gruplara bir şeyler yapmak işe yarıyor. Üniversitelerde çocuk gelişimi gibi bölümlerde staj yerine geçecek programlar olabilir. Bu tür uygulamalarda malzeme olarak çocuklardan ta-

lepte bulunmak işe yarıyor. Oyun kurucu ismi ile ilgili düşünülmesi gerekiyor. Bu terminolojiyi şu an belediye baştan kurarken kurucu olarak yetişkini tanımlaması biraz sakıncalı gibi gözüküyor. Oyun kurucu yerine çocuğa dokunan bir kullanım ortaya koymak işe yarar diye düşünüyorum.

- **Çocuk gelişimine uygun oyun imkanı eksikliği**

Oyun parklarının çocukların farklı gelişimsel özelliklerine uygun donanıma sahip olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda ana etkenlerden biri yaş gruplarıdır. İstanbul oyun alanları incelendiğinde oyun parklarının çoğu zaman 6-12 yaş grubu çocuklara hitap ettiği görülmektedir. Özellikle 0-3 yaş grubu çocuklar için oyun parklarında ne yazık ki çok kısıtlı imkan yaratmaktadır. Küçük yaş grubu çocuklarda gelişimsel özelliklerine uygun alanların olmasının hem çocuk gelişimi adına hem de anne adına önemli katkıları olacaktır. Çocukların gelişimsel olarak ayrılma bireyselleşme dönemleri olarak da bilinen dönemlerde ebeveynin konforunu da sağlayacak alanların oluşturulması hizmet kalitesini yükseltecektir.

Katılımcılar 0-3 yaş grubu çocuklara yönelik yapılan çalışmalara ek olarak adolesan ve gençlere yönelik oyuna erişim eksiklikleri ayrı bir önemli yaş grubu olarak belirtilmiştir. Çocukların kendilerine ait kendi oyunlarını kurabilecekleri özgür alanlara ihtiyacı vardır. Günümüz mevcut kentsel yapı ne yazık ki bu yaş grubu için de farklı dezavantaj tanımları yaratmaktadır. Bu noktada farklı yaş gruplarını birbiri ile ilişkilendiren uygulamalar sürdürülebilir projeler yaratabilmek ve projenin yaygınlaştırılması adına önemli görülmektedir.

Öte yandan tasarımsal anlamda salıncak, kaydırak gibi oyun elemanları ile parklarda çocuklar grup aktivitelerinden çok bireysel oyunlara yönlendirilmektedir. Bu anlamda çocukların grupça oyun oynayabilecekleri ve oyun kurabilecekleri alanlara ihtiyaçları bulunmaktadır. Sosyal anlamda da kazanımları destekleyecek, paylaşmayı, empatiyi geliştirecek oyun kurgularının yaratıl-

ması sosyal sorunlara da çözümler üretmek anlamında da değer katacaktır.

Oyun ve oyun alanları düşünülürken engelli grupların da unutulmaması gerekmektedir. Bu anlamda kapsayıcı tasarım yaklaşımlarının benimsenmesi önceliklidir. Mekanla kurulan etkileşim sürecinde yer alan duyumsama eylemi ve buna bağlı olan beş duyunun önemi ayrıca vurgulanmıştır. Duyu bütünleme çocukların gereksinimlerine cevap veren, sosyal becerilerini ve empati duygularının gelişmesini destekleyecek, bireyselleşmesi anlamında kazanımlar sağlayacak sadece engelli çocuklar için değil bütün çocuklar için faydalı bir yaklaşımdır.

• Gönüllülük Kültürü Eksikliği

Bu tür süreçlerde gönüllülüğün desteklenmesi ve parklarda farkındalığa yönelik kamunun sürece dahil edilmesi anlamında destekleyici gönüllülük deneyimini güçlendirici ağlar kurulmasının önemi ifade edilmiştir. Bu noktada gönüllülere organize edilmesi gerekmektedir. Organizasyon kısmında gönüllülükten öte profesyonel bir yönetimin oluşturulması gerekliliği vurgulanmıştır.

Gönüllü eğitimlerinin düzenlenmesi, dezavantajlı gruplara ulaşmak için stk işbirliklerinin geliştirilmesi, üniversitelerin ilgili birimlerindeki öğrencileri ile diyalogların geliştirilmesi ve mobil uygulamaların geliştirilmesi önerilmiştir.

Oyun karavanları, oyun kütüphanesi, çocuklar için paylaşılabılır bisiklet sistemi ve ihtiyaç sahibi bölgelere oyun imkanı götürmek amacıyla park gönüllüleri ağının kurulması gelen öneriler arasında yer almaktadır.

Katılımcılar oyun gönüllülerinin üniversiteler ile beraber kurgulanmasını ve özellikle psikoloji ilgili bölümler ile birlikte kurgulanmasının değer katacağını iletmişlerdir.

• Kentte Oyun Kültürü Eksikliği

“Oyunun böyle bir platformda konuşuluyor olmasını çok umut verici buluyorum. Bu işin ne kadar ciddiye alındığı bana çocuğun ciddiye alındığını gösteriyor.”

Kentte çocukluklardan yetişkinlere kadar oyun dostu bir tavrın yerleşmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bütüncül bir oyun kültürü yaratabilmek adına üzerinde durulan öncelikli konulardan biri oyun dostu iletişim stratejilerinin geliştirilmesi olmuştur.

“İnsanlara neyi nasıl yapacaklarını tarif etmeden insanları davet ederek kendi yöntemleri ile katılmalarını teşvik etmeliyiz.”

Oyun dostu iletişim stratejileri geliştirilirken iletişim ve katılım bir arada düşünülmesi önemlidir. Tek taraflı bir iletişim yerine karşılıklı bir diyalog geliştirilmesi insanların sadece yapılanları duyması değil aynı zamanda kendi yöntemleri ile sürece değer katmalarını destekleyecektir.

Bu kapsamda Oyun Savunucuları Topluluk Programı örnek gösterilmiş ve sadece yapılanların görülmesi değil onlara katılımı da sağlayacak mekanizmaların seviye seviye planlanması vurgulanmıştır.

Sosyal medya kampanyaları, fotoğraf yarışması, önerilerin toplanabileceği bir platformun yaratılması ve playworker uygulamaları öneriler arasında yer almaktadır.

Çocuklarla yapılacak iletişimde onları da dahil etmek hem içerik hem de görsel olarak çocuklara bu iletişimin geliştirilmesi önemlidir.

Bu kapsamda oyunla ilgili algıyı güçlendirilecek oyun dostu sloganlara ihtiyaç vardır. Kentte duvarlarda, panolarda bu söylemlerin görünür olmasının önemi ifade edilmiştir. Kentimizdeki işaretler çocukların mekansal algılayışları adına belirleyicidir. Çocuklar şehirde dolaşırken hem

yazılı hem özellikle görsel olarak mekanı okuyabilecekleri küçük müdahalelere ihtiyaç duymaktadır.

Buna ek olarak çocukların sürece katılımı ayrı bir başlık altında tartışılmıştır.

“Çocuklar ne istiyor? Oyun deyince ne anlama geliyor bunu öncelikle çocuklara sormamız lazım. Oyun çocuğun neyle nasıl ne şekilde oynamak istediğine karar verdiği gerçek hayattan biraz daha farklı bir kurgu. Bu sürecin nasıl bir şey olmasını istedi çocuğa sorulmalı ve yine mekansal olarak serbest oyunu desteklemeli ve çocukların kendi oyunlarını kurgulayabilecekleri imkan yaratılmalıdır.”

Çocukların sürece katılımını desteklemek adına çocuklara sorumluluk vermenin önemi ifade edilmiştir. Çocuk muhabirler ile geliştirilebilecek programlar önerilmiştir. Bu kapsamda çocuklarla birlikte yapılacak park sohbetleri - röportaj ve sohbet uygulamaları, çocuk gazetesi, çocukların kurup yönettiği bir sosyal medya platformu öneriler arasında yer almaktadır.

“Çocukların akranlarıyla oynamak dışında aileleri ile de oynayabileceği parkları önemsiyorum.”

Yalnızca çocuklar için değil yetişkinler için de oyun birleştirici bir dildir. Katılımcılar oyun kültürü yaratmak ve konuya yönelik farkındalık oluşturabilmek amacıyla her yaşı kapsayacak bir oyun festivalinin yapılması ve bunun gelenekleşmesi önerisinde bulunmuşlardır. Bu kapsamda dünyada yapılan örnek uygulamalardan bahsedilmiştir.

“İstanbulda oyun oynatacak yaratıcı insanlara ihtiyaç var.”

Yaşam boyu öğrenme ile oyunu birleştirecek bebeklikten ileri yaşlara kadar oyunla ilgili planlamaların yapılması mümkündür. Katılımcılar Amerikada 70 yaş üzeri insanlar ile haftanın bir günü yapılan oyun etkinliklerinden örnek ver-

mişleridir. Oyun sadece çocuklar için değil yaşlı gruplar için de farklı kazanımlar anlamında fayda sağlamaktadır. Bu uygulama Alzaymır hastaları için önemli bir sosyalleşme alanı yaratırken gençler ile yaşlılar ya da çocuklar ile yaşlılar arasında koçluk uygulamaları ile de entegre olabilmektedir. Oyunla ilgili süreçleri planlarken başından beri bebeklikten ileri yaşa kadar ki zinciri, döngüyü düşünüp oyun dilini oyun kültürünü oluşturmak sadece bir proje olarak değerlendirilmemeli kültürümüzde yerleşmelidir. Geleneksel oyunlar da bu aşamada değerlendirilebilir.

Sadece çocuklara yönelik atölyeler olarak değil anne babaların da oyuncak üretebilecekleri atölyelere katılımı bu noktada bir domino etkisi yaratacaktır. Planlama yaparken ailelerin de sürecin bir parçası olmalarını sağlamalıdır. Bu kapsamda oyuncak atölyeleri, oyuncak kütüphaneleri, geleneksel oyunlara yönelik içerikleri geliştirmek önerilmiştir. Oyuncak atölyelerinde ihtiyaç sahibi ailelerin oyuncak üretmesi destekleyebileceği gibi hasarlı oyuncaklar için de tamir atölyeleri organize edilmesi oyun kültürü anlamında destekleyici uygulamalar olarak önerilmiştir. Ailelerin üretim sürecine katılması ve tüketim kültürü yerine üretim kültürünün yaygınlaştırılması adına destekleyici olacaktır.

• Doğa Temelli Yaklaşımların Eksikliği

Çocuk dostu şehirler adına çocukların sağlıklı ve dengeli bir doğa bilgisi ve deneyimi kazanmaları oldukça önemlidir. Doğa temelli öğrenmeyi esas alan yaklaşımların geliştirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Doğa temelli eğitim çevreyle ilgili olaylara yönelik farkındalığın artmasını sağladığı gibi bireye çevre sorunlarının çözümü için de yol gösterici olmakta ve farklı kazanımlar ortaya koymaktadır.

Katılımcılar çevre eğitimini, orman okulu felsefesini ve uygulamasını destekleyecek uygulamaların geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Erken çocukluk döneminin şehir ve doğa deneyimi he çocuklara yönelik kazanımları ile hem de gelce-

ğın kentsel yaklaşımları adına vurgulamışlardır. Doğa temelli olanakların artırılması için özellikle okullar ile işbirliklerinin geliştirilmesi önerilmiştir.

Okulların çocukları doğaya çıkarması ile ilgili olarak da bütünleştirilmiş bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Buna ters olsa dahi tematik parkların da özellikle küçük çocuklar için önemli olduğu ifade edilmiştir. Keşfet parkları, bebek parkları ve aile parkları diğer öneriler arasında yer almaktadır.

Doğal öğelerin oyunun bir parçası olarak tasarımın ayrılmaz bir parçası olarak kullanılması yaratıcılığın da gelişmesi anlamında kazanımlar yaratacaktır. Katılımcılar dünyadan çamur gibi doğal malzemelerin kullanıldığı örnek uygulamaları iletmişlerdir.

Çevre ve iklim konularına yönelik geliştirilebilecek oyun rotaları ve kutu oyunları öneriler arasındadır.

- **4 Mevsime Uygun Açık Oyun Alanlarının Ek-sikliği**

Günümüzde oyun alanlarının kullanımı ile ilgili mevsimsel şartlara bağlı sorunlar yaşanmaktadır. Yapılacak müdahalelerin 4 mevsimi de kapsayacak bir senaryo ile düşünülmesi gerekmektedir.

Çocukların mevsimsel değişimlere bağlı olarak hem yazın gölge alan ihtiyacı ile hem de kışın hava şartları sebebiyle yıl içerisinde oyun alanlarını kullanabilme olanakları değerlendirilmelidir.

“Kar yağışları olduğunda belli bölgeler kızak için oyuna açılabilir mi?”

Bu durum yaşanan sorunlara çözüm üretebileceği gibi mevsimler özelinde yeni oyun olanaklarının geliştirilmesi anlamında da değerlendirilebileceği ifade edilmiştir.

Farklı mevsimlerde oyunu desteklemek için mobil uygulamalar maliyeti az ve yaygınlaştırılabilir

bir zemin yaratarak avantaj sağlayabilmektedir.

- **Yaygınlaştırma ve Ölçeklendirme**

“Tek bir modelin her yere ulaşabilmesinden öte ihtiyaçlar doğrultusunda a b c d seçeneklerimizin olması gerekiyor.”

İstanbul gibi büyük bir metropolde her mahallenin farklı şartları ve ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu noktada yapılan çalışmaların yaygınlaştırılmasını destekleyecek farklı seçeneklerin yaratılması gerekmektedir.

Bütüncül bir yaklaşımla çocuk dostu kent hedefiyle belediye ilgili birimleri arasındaki diyalogların geliştirilmesi kritiktir. Belediye birimleri arasındaki koordinasyonun geliştirilmesi geliştirilen farklı projelerin de birbirini desteklemesi anlamında değer yaratacaktır.

“Mevcut yapılan noktasal işleri nasıl bir diyalog ile birleştirebiliriz?”

Farklı yetki alanlarının bir arada değerlendirilmesinin var olan ve yapılmakta olan projelerin bu gözle değerlendirilmesinin küçük dokunuşlar ile oyunun dahil edilmesine imkan yaratacağı ifade edilmiştir.

Belediyeye ait atıl yapıların stk'lar işbirliği ile dönüştürülerek farklı işbirliklerine imkan sağlaması öneriler arasında yer almaktadır.

Bütüncül anlamda yapılabilecekleri görmek ve işbirlikleri geliştirmek adına yapılan pilot çalışmaların listelerinin ve haritalarının hazırlanması, nerede neyin işlediğini görebilmek ve deneyimi aktarabilmek anlamında önemli görülmektedir.

Moderatör: Selva Gürdoğan

Keynote Speaker: Morgan Leicher-Saxby

Katılımcılar:

Belma Tuğrul İstanbul Aydın Üniversitesi

Canan Şahin Unita Danışmanlık - Uzman Klinik
Psikolog

Derya Dindar İSADEM

Duru Özbaş Maya Derneği

Gizem Kendik TOYİ

Gülşen Aytaç İstanbul Teknik Üniversitesi

Gökçe Elif Baykal Özyeğin Üniversitesi

Hale Erez Külekçi İBB Ulaşım Daire Başkanlığı-
Yaya Şefi

Iraz Toros Suman Momo Anaokulu/ Eşik Terapi
Merkezi

İrem Çakmaz İBB Sosyal Hizmetler Daire Başkan-
lığı Engelliler Müdürlüğü

Mehmet Mutlu Çocuk Oyunları ve Spor Kulüpleri
Federasyon Başkanı

Orhan Güney Çınar Özel Yeşilyurt Açık Koleji

Özer Öztürk Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniver-
sitesi

Tanzer Kantık İBB Ulaşım Daire Başkanlığı - Proje
Koordinatörü

Sibel Çetingöz Çocuk İstanbul

Zeynep Kuban Tokgöz İstanbul Teknik Üniversi-
tesi

Oyun ve Katılım - 4. Oturum (13:30-16:30 / 25.11.2020)

Moderatör: Başak İNCEKARA

Kriterler:

- Kapsayıcılık
- Yenilikçilik
- Sürdürülebilirlik
- Yaratıcılık
- Oynanabilir kent

Tartışılacak Sorular:

- **İstanbulun oynanabilir bir kentte dönüşmesi için neler mümkün?**
- Aidiyet ve sorumluluk bilincini arttırmak adına kentsel açık alanlarımızda katılımcı uygulamaları destekleyici düzenlemeler neler olabilir?
- Gündelik hayat - oyun ilişkisi üzerinden kentte oyun kültürü nasıl desteklenebilir?
- Oyunun bireysel ve toplumsal faydaları konusunda farkındalık yaratmak için neler yapılabilir?

- Covid-19 pandemi süreci ele alındığında katılımcı süreçlerin çıkmazları ve teknoloji ile entegrasyonu nasıl değerlendirilebilir?
- İstanbul Oyun Master Planı kendi katılım sürecini kurgularken öncelikleri neler olmalıdır?

Teknik kontroller yapıldıktan sonra sırasıyla İBB park bahçe ve yeşil alanlar daire başkanına, Oyun İstanbul proje ekibine söz verilmiştir. Projenin kısa tanıtımının ardından sorun tespiti ve çözüm önerileri odaklı tartışma çemberine geçilmiştir. her katılımcıya ortalama 8-9 dakika söz hakkı verilmiştir. Çalıştay zoom uygulaması üzerinden gerçekleştirilmiştir. Moderatör soruları yönlendirmiş, süreyi kontrol etmiş ve eşit söz hakkı vermeye özen göstermiştir. Eş zamanlı not ve video kayıt alınmıştır.

Değerlendirme

Sorunlar	Çözüm Önerileri
<ul style="list-style-type: none"> Katılım tanımındaki belirsizlikler 	<ul style="list-style-type: none"> şeffaf ve çok sesliliğe önem veren bir yönetim anlayışı, çocuğun bir özne olarak süreçte konumlandırılması, yetki alanlarının geliştirilmesi, STK'larla işbirliklerinin geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Katılımı teşvik etmek 	<ul style="list-style-type: none"> katılım yöntemlerinin literatür ile ilişkisinin iyi kurulması, üniversiteler ile işbirliklerinin geliştirilmesi, karar alma sürecine ve kararların uygulanmasına yönelik denetimine etkin bir biçimde katılımının sağlanması,
<ul style="list-style-type: none"> Mekan kullanımını teşvik etmek 	<ul style="list-style-type: none"> Kültürel geziler, sokak bazında farkındalık çalışmaları, görsel kimlik çalışmaları yapılması, kent güvenliğini, mekan bilincini, fiziksel aktiviteyi arttırıcı uygulamalar geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Katılıma imkan veren tasarım anlayışının eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> insanların da zaman içerisinde tasarıma katkı koyabilecekleri esnek uygulamaların geliştirilmesi, zemin uygulamaları, billboardlar, oyunlara yönelik bilgi veren içerikler geliştirilmesi
<ul style="list-style-type: none"> Çocuk dostu katılımcı diyalogların eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> katılımın uluslararası sözleşmelerle de tanımlı bir çocuk hakkı olarak temellendirilmesi, ortak bir dilin desteklenmesi, çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak diyalogların geliştirilmesi, çocukların konu ile ilgili güçlendirilmesi, yaygınlaştırmanın çocuk diline uygun ve dijital araçları da kapsayacak şekilde yapılması
<ul style="list-style-type: none"> Katılımcı yaklaşımlarda belediye hizmetlerinin rolü 	<ul style="list-style-type: none"> Çocuk katılımını belediye hizmetlerinde ve projelerinde teşvik edilmesi, ihtiyaç haritalarının geliştirilmesi

Sorunlara Yakından Bakış

• Katılım tanımındaki belirsizlikler

Katılım, kişilerin yaşamlarını etkileyen gelişmelere dair söz sahibi olmaları açısından temel bir insan hakkıdır. Aktörlerin haklarını talep edip alabilmesi ve karar alma süreçlerini etkileme ve dönüştürme konusunda bir güce sahip olması öncelikli olmalıdır. Yerel yönetimlerin şeffaf ve çok sesliliğe önem veren bir yönetim anlayışı ile ve STK'larla işbirliği içinde çalışması gerekmektedir.

“Çocukların maskot olarak değil özne olarak karşımıza çıktığı uygulamalara ihtiyaç duyuyoruz”

Ancak ne yazık ki katılım kavramının oldukça yanlış kullanıldığını uygulamalar karşımıza çıkarmakta bu durum özellikle çocuklar üzerinde negatif etkiler yaratmaktadır. Çocukların kendilerini ilgilendiren karar mekanizmalarında yer alma meselesinin uygulamada çocukları üzen, yoran ve mutsuz eden bir deneyime dönüştüğünü görülebilmektedir. Bu konudaki önceliklerin başında çocuğun bir özne olarak süreçte konumlandırılması gelmektedir.

Göstermelik katılım ve gerçek katılım arasındaki farkların iyi tanımlanıyor olması önemlidir. Katılımcı süreçlerin çocuğun kendi hak ve beklentilerini dile getirebileceği ve bunu yetişkinlerle beraber kurgulayabileceği bir sistem olarak ele alınması anlamında öne çıkan kavramlardan bir tanesi yetkidir.

Çocukların yaşadıkları çevre ile ilgili sorgulama, soru sorma, gözlem yapma, müdahale etme imkanlarının geliştirilmesi ve buradan da ileri giderek yetki alanlarının geliştirilmesi, çocuklar tarafından belirtilen görüşlerin, getirilen önerilerin karar verme sürecinde ne düzeyde etkili olduğu konusunda şeffaflığa ve netliğe ihtiyaç vardır.

Katılım sağlayacak yer yaş grubundan çocuğun gönüllü olması ilk şart olarak ele alınmalıdır.

• Katılımı teşvik etmek

İnsanları katılıma istekli olmaları için kendi geleceklerini o yerde görmeleri, orayı sahiplenmeleri gerekmektedir. Bu kapsamda yerel mahalle ölçeğinden başlayıp büyük ölçekli değişimlere kadar birçok seçenek, yöntem ve deneyim bulunmaktadır. Katılım kendi içinde oldukça kompleks bir yapıya sahiptir. Bu kompleks yapıyı parçaladığımızda her bir parçanın çok iyi anlaşılması amacıyla gerekli araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda öneriler ortaya koymak ve bu konuda literatürü takip etmek ve bu konuyu görünür kılmak önemlidir. En temelde katılım yöntemlerinin literatür ile ilişkisinin iyi kurulmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Katılım konusu birbirinden farklı metotlarıyla büyük bir literatürü oluşturmaktadır. Bu kapsamda katılımcılarımız özellikle bu konuda ilgili üniversite bölümleri ile işbirliklerinin önemini ifade etmişlerdir. İstanbulda birçok üniversitede mimarlık fakültesi bulunmaktadır. Mekan disiplinlerinde eğitim alan öğrenciler ile özellikle çocuk katılımını destekleyecek programlar oluşturulması önerilmiştir.

Bu konudaki gönüllülük temelinde ortak çalışmalar kurgulamak, çocukların yaratıcı gücüyle mimarlık ve planlama disiplinlerindeki öğrencileri bir araya getirmek vurgulanmıştır.

Öte yandan bu doğrultuda aidiyeti güçlendirecek, halkı bilinçlendirme, alanlara dair kültürel gezi, fiziksel aktiviteler, kent kimliğini destekleyecek kentsel mobilya uygulamaları önerilmiştir.

Katılımı teşvik etmek adına üzerinde durulan bir diğer önemli başlık katılımcılarla geliştirilen diyalog üzerine olmuştur. Katılımın teşvik edilmesi anlamında katılımcıların sürecin en başından sürece dahil edilmelerinin gerekliliği vurgulanmıştır. Bu süreçlerin yüzeysel değil yine literatürdeki metotları ile özenli bir şekilde kurgulanması kritiktir. Bu noktada kavramların netleştirilmesi ve ortak bir dil yaratılması öncelikler arasında olma-

lıdır.

Katılımcıların ilerleyen süreçte hem karar alma sürecine hem de kararların uygulanmasına yönelik denetimine etkin bir biçimde katılımının sağlanması gerekmektedir. Özellikle bu süreçlerde yaşanan aksamaların ileriye yönelik katılımın benimsenmesi anlamında sorunları ortaya çıkaracağı belirtilmiştir.

- **Mekan kullanımını teşvik etmek**

Çevre ile insan ilişkisi birçok dinamiğe bağlı olarak gelişmektedir. Bireysel sebeplerden bahsedilebileceği gibi toplumsal faktörlerin etkisinden de bahsetmek mümkündür. İçinde bulunulan kültüre uygun destekleyici uygulamalar mekansal kullanımı desteklemekte ve mekan, insan ilişkisini desteklemektedir. Bu noktada içinde bulunulan kültürün çok iyi anlaşılması önceliklidir. Yapılan sonut örneklerde kapsamlı bir araştırmaya dayanmalıdır.

Bu konuda doğrudan kültürle ilişkili farkındalık çalışmalarının önemi ifade edilmiştir. Kültürel geziler, sokak bazında farkındalık çalışmaları, görsel kimlik çalışmaları öneriler arasında yer almaktadır.

Mekan kullanımını arttırmaya yönelik yurtdışından örnek proje uygulamaları paylaşılmıştır. Çocuklar için okula güvenli yürüme projeleri, sokaktan başlayıp kente yayılan kent güvenliğini, mekan bilincini, fiziksel aktiviteyi artırıcı uygulamalar geliştirmek öneriler arasındadır.

Mekan kullanımını teşvik etmek adına üzerinde durulan diğer bir konu farklı yaş grupları ve farklı kullanıcı grupları olmuştur. Mekanlar farklı ihtiyaçlara cevap verebilir nitelikte düşünülmeli ve kapsayıcılık kriterini esas almalıdır. İstanbul'da gençlere yönelik mekanların eksikliği özellikle vurgulanmıştır.

Yenilenebilir , dönüşebilir alanlar yaratarak katılımın sürekliliğinden ve sürekliliğin devamını

sağlayacak sistemlerin kurulmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

- **Katılma imkan veren tasarım anlayışının eksikliği**

“Kullanıcılar da mekanı kendi ihtiyaçlarına uygun olarak zaman içerisinde dönüştürebilmeli.”

Tasarım uygulamalarının katılımcı süreçleri barındırması üzerinde durulması gereken bir konudur. Bir alanın tasarlanması aşamasında katılımcı metotları içeriyor olması dışında tasarım anlayışının da katılma olanak yaratacak şekilde olması önemlidir. Genel bir değerlendirme yapılacak olursak belediye bünyesinde yapılan projelerde statik tasarım örnekleri ile karşılaşılmaktadır. Son dönem insan ihtiyaçları ve beklentileri değerlendirildiğinde ise çok daha yenilikçi yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Katılımcı süreçlerde saha deneyimi kullanıcıların da aktif olarak değiştirebileceği, gündelik hayatlarının bir parçası haline getirebileceği mekanların talep ettiklerini göstermektedir. Bu bağlamda katılımcılar açık kamusal alanlarda çok fazla tasarlanmamış, tasarıma insanların da zaman içerisinde katkı koyabilecekleri esnek uygulamaların pek çok aşamada katılımı ve aidiyeti geliştireceğini ifade etmişlerdir.

Zamana direnebilen ve zaman içerisinde süreklilik sağlayarak kullanıcıya uyabilen mekanlar üretebilmek adına statik mekanlardan öte yenilikçi ve aktif mekan vurgusu ile hem o alanın tasarımını bir oyun haline getirebilecek hem de oyunlar için alanlar yaratabilecek esneklik kavramı üzerinde durulmuştur. Yapılacak tasarımlarda bir kriter olarak esnek uygulamaların önünü açmak önerilmiştir.

Kentte oyun fikrini gösterebilecek küçük uygulamalar, zemin uygulamaları, billboardlar, oyunlara yönelik bilgi veren içerikler geliştirilmesi önerilmiştir.

- **Çocuk dostu katılımcı diyalogların eksikliği**

Öncelikli olarak çocuğun yüksek yararının altı çizilmesi ve katılımın uluslararası sözleşmelerle tanımlı bir çocuk hakkı olarak temellendirilmesi gerekmektedir. Katılımcı süreçlerde çocukların diğer kullanıcılar ile birlikte sürece en başından dahil edilmesinin önemi vurgulanmıştır. Sürece aktif olarak dahil edilmek adına profesyoneller ile birlikte bütün kullanıcıların kullanılan kavramları anlaması ve ortak bir dile sahip olabilecekleri altyapının oluşturulması gerekmektedir. Çocuk dostu katılımcı süreçler adına özellikle çocuklara kavramların net bir şekilde ifade ediliyor olması gerekmektedir. Bu kapsamda dünyada yapılan çalışmaların, geliştirilen kavramların ulaşılabilirliğini arttırmak adına türçeleştirerek kamu ile paylaşılması önerilmiştir. Yine okullar ile işbirliklerinin sağlanmasının ve iletişimin güçlendirilmesinin bu anlamda yapılacak projelere değer katacağı ifade edilmiştir.

Çocuklardan görüş alırken, oluşturulan sistem üzerinden hareket etmenin önemi vurgulanmıştır. Çocuklar ile geliştirilecek diyaloglarda ne sorduğumuz, nasıl sorduğumuz oldukça önemlidir. Sürecin bütün gerçekçiliği ile baştan sona doğru ifade ediliyor olması gerekmektedir. Bu noktada çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak diyalogların geliştirilmesi üzerinde durulan bir diğer konu olmuştur. 0-18 yaş aralığı ele alındığında gelişim özellikleri ve gereksinimleri çok farklı geniş bir gruptan bahsedilmektedir. Katılım konusunda bu tür genellemelerden kaçılması gerekmektedir. Bir çok farklı grup için bu durum ele alınabileceği gibi çocuklar genellemesinde de yaş gruplarına ve gereksinimlere uygun yöntemlerin ve metotların kullanılarak ifade alanlarının desteklenmesi önceliklidir.

Çocuklarla geliştirilecek katılım süreçlerinde dikkat edilmesi gereken diğer bir konu fikir almak ya da etkinlik gerçekleştirmekten öte öncelikle ilgili paylaşımlar yaparak çocukların güçlendirilmesini sağlamak olmalıdır. Çocuklar gördükleri örnekler üzerinden değerlendirme yapmak konusunda

sınırlandırılmamalıdır. Yapılan çalışmalar sürece yayılarak geri bildirimde imkan verecek sistemde kurgulanmalıdır. Çocukların kendini ifade etme yöntemlerini de buna paralel olarak çeşitlendirmek gerekmektedir. Bu anlamda bilinen ile istenen arasındaki dengenin kurulması kritiktir. Öncelikli olarak göstermek daha sonra sormak gerekmektedir.

Katılımın desteklenmesi anlamında diğer bir önemli kavram güvenliktir. Öncelikli olarak alan güvenliğinin sağlanmasının katılımı temsilietti kuvvetlendirecek bir etki yaratacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan günümüzde çocuklar çok yaygın olarak internet ve dijital araçları kullanmaktadır. Dolayısıyla çocukların yer aldıkları mecralarda yer almak ve birebir çocukları sürece davet etmek önemlidir. Yaygınlaştırmanın çocuk diline uygun ve dijital araçları da kapsayacak şekilde yapılması öneriler arasında yer almaktadır.

- **Katılımcı yaklaşımlarda belediye hizmetlerinin rolü**

Yerel yönetimler, günlük hayatta karşı karşıya kalınan sorunlara çözüm üreten, vatandaşa hizmet veren en yakın kurumlardır. Belediyelerin yapabileceği katılımı destekleyecek servisler, hizmetler ve projeler hakkında kapsamlı çalışmaların yapılması gerekmektedir. Çocuk katılımını belediye hizmetlerinde ve projelerinde teşvik etmek oldukça önemli bir adım olarak ifade edilmiştir.

Yerelde alınan kararlara halkın katılımının sağlanmadığı süreçlerde ihtiyaçlar ve sorunlar doğru tespit edilememekte ve uygun yerel kamu politikaları geliştirilememektedir. Bu kapsamda katılımcılar belediye hizmetleri ve servislerinde yol gösterici olarak ihtiyaç haritalarının geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

İstanbul gibi büyük bir şehri bir anda oynanabilir bir kent yapmak mümkün değildir. Ancak etkili stratejilerle ihtiyaçlar doğrultusunda daha etkili

hizmet sağlamak ve işbirlikleri geliştirmek mümkün olacaktır.

Moderatör: Başak İncekara

Keynote Speaker: Sukanya Krishnamurthy

Katılımcılar:

Ceylan Beşevli Koç Üniversitesi

Ercan Altuğ Oyunlaştırma Uzmanı

Gözde Durmuş Bilgi Çocuk Çalışmaları

Hatice Ayataç İstanbul Teknik Üniversitesi

Hayrettin Günç NACTO

Hikmet Sivri Gökmen Dokuz Eylül Üniversitesi

Miray Özkan İBB Şehir Planlama Daire Başkanlığı
- Katılım Koordinatörü

Nurşah Yılmaz Öğrenme Tasarımları

Özlemnur Ataol Eindhoven Üniversitesi

Rümeysa Kaboğlu İBB Halkla ilişkiler

Seda Akço Hümanist Büro

Sinem Mankır Açık Okulları

Tülin Hadi İstanbul Kent Konseyi

Tülin Şener Ankara Üniversitesi

Yücel Severcan Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Son Söz

Çalıştay raporunda belirtilen konular yerel yönetim sınırları dahilinde çözüm yolları geliştirmek adına İstanbul Oyun Master Planı içeriğinde yol gösterici olarak yer alacaktır. İstanbul Oyun Master Planı, İstanbul Oyun Çalıştayında tartışmaya açılan başlıklarla bugünü, önerileri ve geleceğe yönelik somut hedefleri içeren bütüncül bir strateji dokümanı geliştirmeyi hedeflemektedir.

